

N:o 67.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 14 maj 1890.

— — — — Andra Kammaren — 14 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i vissa delar af strafflagen och till lag angående ändring i vissa delar af strafflagen för krigsmagten den 7 oktober 1881.

(Lagutskottets utlåtande n:o 44 och memorial n:o 51.)

Till Konungen.

Genom proposition den 14 sistlidne februari har Eders Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att antaga propositionen bifogade förslag till

1:o. Lag angående ändring i vissa delar af Strafflagen; och

2:o. Lag angående ändring i vissa delar af Strafflagen för krigsmagten den 7 oktober 1881.

Riksdagen, som i allt hufvudsakligt funnit de framlagda lagförslagen böra godkännas, får härmed redogöra för de ändringar, hvilka Riksdagen ansett böra i desamma vidtagas.

Strafflagen.*4 kap. 2 §.*

I denna paragraf har, för undvikande af onödigt upprepande, vidtagits en redaktionsjemkning.

5 kap. 4 §.

De sista orden i denna paragraf: »efter ty i 4 kap. 11 § sägs» hafva såsom öfverflödiga och möjligen vilseledande uteslutits.

5 kap. 7—10 §§

innehålla bestämmelser om nödvärn. Frågan härom har, såsom bekant, under senare tider varit föremål för mycken uppmärksamhet från såväl de rättslärdes som allmänhetens sida.

Förslaget skiljer mellan två slag af allmän nödvärnsrätt, nemligen den i 7 § omförmälda, som icke är underkastad annan inskränkning än den, som stadgas i 9 §, eller att våldet ej får vara större än nöden kräfver. Denna art af nödvärn eger rum, då man af annan öfverfaller med våld eller hot, och våldet eller hotet innebär trängande fara, äfvensom i de särskilda fall, som i andra stycket af 7 § omtalas. Sådan nödvärnsrätt är redan i nu gällande lag stadgad. Det andra slaget af nödvärnsrätt, hvilket icke upptages i nu gällande strafflag, angifves i 10 § af 5 kap. enligt förslaget och skiljer sig från det i 7 § omförmälda deruti, att såsom vilkor för det brukade våldets straffrihet fordras icke blott att det ej varit större än nöden kräfde, utan ock att det icke stått i uppenbart missförhållande till den skada, som af angreppet var att befara. Sådan nödvärnsrätt eger enligt förslaget rum till afvärjande af ett påbörjadt eller omedelbart förestående orättmätigt angrepp å person eller egendom, under hvilket uttryck icke lär kunna innefattas angrepp medelst ärekränkning.

Riksdagen, som funnit Eders Kongl. Maj:ts förslag om utsträckning af nödvärnsrätten böra bifallas, har emellertid ansett ännu ett fall böra under 10 § inbegripas, nemligen då någon medelst inbrott eller eljest

olofligen inträngt i annans rum, hus, gård eller fartyg, men inbrottet eller inträngandet icke, såsom i 7 § 2:a stycket förutsättes, skett nattetid. Sådant inbrott eller inträngande torde nemligen, äfven om det icke sker nattetid, medföra så mycket obehag och oro för den, hvars rätt derigenom kränkes, att han bör ega befogenhet att afvärja det-samma genom våld af den beskaffenhet, som i 10 § förutsättes.

I 9 § af förslaget stadgas, likasom i nuvarande 10 § af 5 kap., att vid s. k. nödvärns-excess domstolen eger efter omständigheterna pröfva, huruvida den tilltalade bör straffas för uppsåtlig gerning eller blott såsom för vållande. Då sådan gerning väl nästan alltid måste anses vara uppsåtlig, synes uttrycket »såsom för vållande» vara ganska oegentligt, helst vid nödvärn kunna förekomma handlingar, hvilka endast såsom uppsåtliga äro med straff belagda. Riksdagen har därför ansett paragrafen böra ändras derhän, att domstolen eger att efter omständigheterna pröfva, om och i hvad mån straffet må nedsättas under hvad i allmänhet å gerningen följa bort.

5 kap. 14 §

af nu gällande strafflag innehåller bestämmelser om åtalspreskription och lyder sålunda:

»Straff vare förfallet för brott, som ej blifvit åtaladt: 1. inom två år, om det ej i lagen med svårare straff, än fängelse, belagdt är; eller 2. inom fem år, om det ej i lagen med svårare straff, än straffarbete i två år, belagdt är.»

Till denna § hade nya lagberedningen föreslagit ett tillägg af innehåll, att straff skulle vara förfallet för brott, som ej blifvit åtaladt inom tio år, om det i lagen icke vore belagdt med svårare straff än straffarbete i fyra år. Detta tillägg har af Eders Kongl. Maj:t uteslutits af det, enligt Riksdagens tanke, fullt giltiga skäl, att i följd deraf brott af synnerligt grof beskaffenhet skulle blifva straffria, derest åtal under en tid af 10 år af någon anledning ej kunde ega rum.

Emellertid anser Riksdagen, att detta skäl för uteslutande af åtalspreskription icke gäller i fråga om vissa slag af brott, hvilka i allmänhet icke äro belagda med svårare straff än straffarbete i två år, men för hvilka, derest omständigheterna äro synnerligen försvårande, finnes en extraordinär strafflatitud med högre maximum än det nyssnämnda. Sådant är enligt det nu föreliggande förslaget förhållandet med åtskilliga i 22 kap. omförmälda bedrägeribrott. Bedrägeribrotten äro i afseende å graden af gerningsmannens brottslighet synnerligen vexlande;

hvarför också strafflatituden i 22 kap. 1 § är särdeles vidsträckt. Den allmänna latituden omfattar böter, fängelse och straffarbete, hvilket sistnämnda kan bestämmas ända till två år. Nu är i förslaget ytterligare tillagd en extraordinär strafflatitud med ett maximum af fyra års straffarbete, hvilken kommer till användning, då brottet är begånget under synnerligen försvärande omständigheter. Följaktligen skulle, om 5 kap. 14 § bibehålles oförändrad, hvarje bedrägeribrott, äfven om det vore så ringa, att det kunde försonas med böter, kunna åtalas efter förloppet af huru lång tid som helst, utan att någon åtalspreskription eger rum. En sådan konsekvens af de i 22 kap. föreslagna och visserligen af behovet påkallade straffskärpningarne kan Riksdagen icke finna lämplig, hvarför Riksdagen ansett, att i 5 kap. 14 § 2 mom. böra inskjutas orden »der det ej är med synnerligen försvärande omständigheter förenadt». Genom denna förändring blifva bestämmelserna om åtalspreskription tillämpliga på de brott, som omförmälas i 1, 2, 6 och 16 §§ af 22 kap. i det af Eders Kongl. Maj:t framlagda förslaget.

Riksdagen har härvid ej förbisett, att samma bestämmelser äfven komma att erhålla tillämplighet i fråga om några brott, beträffande hvilka någon ändring i Eders Kongl. Maj:ts förslag ej blifvit ifrågasatt. Såvidt Riksdagen kunnat finna, äro dessa brott icke andra än de, som omförmälas i 15 kap. 11 § (pinande till bekännelse) och i 22 kap. 7 § (tillvällande af arfs- eller andra familjerättigheter genom antagande af falskt namn eller stånd). För dessa brott utgör nemligen maximum i den allmänna latituden straffarbete i två år; men, der omständigheterna äro synnerligen försvärande, finnes en särskild latitud, uppgående till fyra års straffarbete. Intetdera af dessa brott synes vara af sådan beskaffenhet, att den af Riksdagen beslutade ändring kan väcka betänkligheter. Slutligen förekommer i 25 kap. 10 § en dylik extraordinär strafflatitud, men då straffet för det här afsedda brott enligt 5 kap. 18 § icke kan genom åtalspreskription förfalla, har någon hänsyn till detta lagrum ej behöft tagas.

11 kap. 12 §.

Tydligt är, att hemfriden kan kränkas på åtskilliga andra sätt än de i 11 kap. omtalade. Dylika rättskränkingar äro emellertid ej belagda med straff, och skälen dertill kunna vara dels rättskränkingens obetydlighet och dels svårigheten att på ett fullt tillfredsställande sätt angifva de kännetecken, hvilka skulle göra den straffbar. Några sätt att kränka hemfrid, hvilka nu icke äro med straff belagda, har Riks-

dagen dock ansett böra i 12 § upptagas. Riksdagen har därför till denna § fogat ett nytt stycke, som stadgar straff för den som kastar sten eller annat å annans hus, bultar eller gör annat våld derå, eller kommer oljud eller oväsande åstad i annans gård eller trädgård, der genom det sålunda angifna förfarande hemfrid störes.

12 kap. 13 §.

Meningen med stadgandet i första stycket af denna paragraf torde bättre återgifvas, om ordet »och» i uttrycket »guld- och silfvermynt» utbytes mot ordet »eller».

18 kap. 7 §.

I andra stycket af denna § föreslås ett tillägg om strafflindring för visst fall, nemligen för otukt med qvinna, som fyllt tolf men ej femton år, hvilket brott, der qvinnan fyllt fjorton år och omständigheterna äro synnerligen mildrande, ansetts kunna umgällas med böter.

Då en dylik lindring icke synes vara af behovet påkallad, har Riksdagen ansett det föreslagna tillägget böra utgå.

19 kap. 1 §.

I detta lagrum har Riksdagen vidtagit en redaktionsändring af liknande art med den i 12 kap. 13 § gjorda.

19 kap. 13, 14 och 21 §§.

Vid granskning af förslaget till ändrad lydelse af 21 § i 19 kap. har Riksdagen fäst uppmärksamhet dervid, att hvarken i denna paragraf eller i 13 och 14 §§ af samma kapitel intagits några bestämmelser om skydd för telefonanläggningar. Med hänsyn till telefonens stora och alltjemt växande betydelse för den allmänna samfärdseln synes man emellertid ega allt skäl att i fråga om straffskydd likställa dylika anläggningar med telegrafanläggningar, hvarom ock fråga redan förut varit väckt inom Riksdagen. Riksdagen har därför ansett sig böra i sådant syfte vidtaga ändringar i 13, 14 och 21 §§ af 19 kap. strafflagen.

20 kap. 4 §.

I sista stycket af denna § har Riksdagen, till förtydligande af stadgandets mening, vidtagit en obetydlig redaktionsjemkning genom att inskjuta orden »i sådant fall» närmast efter orden »dock må».

20 kap. 5 §.

I fråga om tillämpningen af 2 mom. i denna § har någon tvekan yppats, huruvida begagnande af fönsteröppning till ingång i ett hus under de omständigheter, som i paragrafen förutsättas, skall betraktas såsom inbrott, då det ej är förenadt med våld å fönstret. Stadgandets ordalydelse torde gifva stöd åt den åsigt, att fönsteröppning här icke afses, då nemligen lagstiftaren, efter att hafva särskildt anfört glugg och skorsten, tillägger: »eller annan *sådan* ej till ingång ämnad öppning». Dessutom hade väl lagstiftaren, då han i 1 mom. särskildt omnämnt fönster, haft anledning att i 2 mom. omtala fönsteröppning, om sådan varit der afsedd. Huru än det nuvarande och i förslaget bibehållna stadgandet rätteligen bör tolkas, anser emellertid Riksdagen, att, der ett fönster är så beläget att man för att bereda sig inträde genom detsamma måste begagna ett tillvägagående, som kan betecknas såsom »inkrypande», inträngandet genom fönsteröppningen i uppsåt att stjäla bör betraktas såsom inbrott. Riksdagen har därför upptagit fönster jemte glugg och skorsten i förevarande moment.

22 kap. 21 §.

Såsom skäl för den föreslagna ändringen i första stycket af denna § har nya lagberedningen endast anfört, att man ej borde förmena en förorättad målsegande allmän åklagares bistånd vid beifrande af de i nya 4 mom. af 2 § samt 11 och 14 §§ omförmälda förbrytelser. Den föreslagna förändringen medför dock äfven en annan verkan än den att målseganden vid åtalets utförande kan erhålla allmän åklagares biträde. Enligt 19 § 4 mom. af förordningen om strafflagens införande blir nemligen följden den, att, sedan målets handläggning framskridit till en viss punkt, det icke längre står i målsegandens magt att få målet nedlagdt, hvadan förlikning mellan målseganden och svaranden är i fråga om ansvarspåföljden utesluten. Detta anser Riksdagen icke vara lämpligt beträffande de här ifrågavarande brotten, vid hvilka det kan vara för målseganden ganska fördelaktigt att ingå på en förlikning,

och hvilkas beskaffenhet icke är sådan, att det allmänna rättsmedvetandet påkallar deras bestraffning, då målseganden är villig att nedlägga sin talan. Riksdagen har därför för sin del beslutit att 22 kap. 21 § skall oförändrad bibehållas.

23 kap. 6 och 7 §§.

Vid granskning inom högsta domstolen af nya lagberedningens förslag anmärktes af en ledamot, med hvilken en annan ledamot instämde, i afseende å dessa paragrafer följande:

»För min del kan jag ej finna, att giltigt skäl föreligger till den skärpning i lagbestämmelserna angående oredlighet och vårdslöshet mot borgenärer, som förslaget 6 och 7 §§ innehålla. — Den borgenär, som gjort sig skyldig till någon af de i 2 § omförmälda handlingar, förskingring eller afhändande af egendom utan uppsåt att bereda sig egen fördel, men som derefter till fullo förnöjer sina borgenärer, synes mig alldeles riktigt i nu gällande lag vara fritagen från ansvar. När det visat sig, att dessa gäldenärens åtgärder icke utgjort hinder för honom att godtgöra sina fordringsegare, torde det vara alldeles onödigt och äfven obilligt att döma honom till ansvar för de förfoganden han sålunda utan någons förnärmande med sin egen egendom vidtagit; och föga rimligt synes mig att tillåta eller, hvilket här är detsamma, påbjuda, att allmän åklagare skall ega eller till och med vara skyldig att, oakadt alla fordringsegare fått likvid och någon rättskränkning således ej egt rum, åtala gäldenärens åtgöranden. Särdeles bjert faller detta i ögonen i fråga om den förbrytelse, som omförmäles i 5 §. En gäldenär rymmer t. ex. i afsigt att å främmande ort genom arbete skaffa sig medel att godtgöra sina fordringsegare. Detta lyckas honom ock, men först t. ex. sju månader sedan han rymde. Han kommer då tillbaka och betalar till fullo alla sina skulder, och alla borgenärerna förklara sig nöjda. Icke desto mindre skulle, enligt förslaget, allmän åklagare ej blott ega utan ovilkorligen vara pliktig att ställa gäldenären under åtal för rymningen, hvilken skulle kunna för honom medföra både straffarbete och förlust af medborgerligt förtroende. — Den i 7 § föreslagna utsträckningen af allmän åklagares åtalsrätt synes mig därför hvarken nödig eller billig och torde dessutom hvad angår vårdslöshet mot borgenärer ej stå väl tillsammans med 6 § eller med 19 § 4 mom. i promulgationsförordningen den 16 februari 1864 och 20 kap. 4 § rättegångsbalken. — De föreslagna ändringarne i 6 och 7 §§ synas mig därför ej böra godkännas.»

Riksdagen, som hufvudsakligen delar de sålunda inom högsta domstolen uttalade åsikter, har därför ansett bestämmelserna i nuvarande 6 och 7 §§ af 23 kap. böra oförändrade bibehållas allenast med någon jemkning af redaktionen i 6 §.

Strafflagen för krigsmagten.

121 §

lyder enligt förslaget sålunda:

»För öfrigt skall hvad allmän lag innehåller om stöld, snatteri, rån, försök dertill eller inbrott gälla i afseende på sådana brott, då de begås af dem, som lyda under denna lag.

Stöld, som i 113 § 2 mom. eller 116 § omtalas, skall i fråga om förhöjning af straff, efter ty i 20 kap. 7 § allmänna strafflagen stadgas, anses lika med sådan stöld, som i 4 § i samma kap. sägs.

Sammanträffa vid samma stöld två eller flera af de här ofvan i 113, 114 och 116 §§ sagda fall; då må straffet förhöjas till straffarbete i ett år utöfver den för det svåraste fallet bestämda högsta strafftiden.»

Högsta strafftiden för de i 113 § 2 mom. omförmälda brott utgör sex års straffarbete och för de brott, som omtalas i 116 §, åtta års straffarbete; och kunna dessa straff ådömas den, som första gången begår något af ifrågavarande brott, allt enligt det kongl. förslaget. Men enligt 20 kap. 7 § allmänna strafflagen, till hvilket lagrum det föreslagna 2 mom. i 121 § strafflagen för krigsmagten hänvisar, kan straffet äfven i fall, som i 20 kap. 4 § strafflagen omförmäles, icke sättas högre än för andra resan stöld till straffarbete i fem år och för tredje resan stöld till straffarbete i sex år. Sålunda skulle, om förslaget i fråga om 121 § strafflagen för krigsmagten godkändes, högsta straffet för ett visst slag af brott blifva lägre vid iteration, än då brottet af någon begås första gången. För undanrödjande af denna oegentlighet har åt sistnämnda § gifvits en ändrad lydelse.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt har Riksdagen, som funnit Eders Kongl. Maj:ts ifrågavarande proposition icke kunna i oförändradt skick bifallas, för sin del antagit dels

Lag

angående ändring i vissa delar af Strafflagen

af den lydelse bilagan litt. A utvisar och dels

Lag

angående ändring i vissa delar af Strafflagen för Krigsmagten den 7 Oktober 1881

af den lydelse bilagan litt. B utvisar.

På sätt af det ofvan anförda framgår har Riksdagen, lika med Eders Kongl. Maj:t, ansett det icke vara rådligt att låta påföljden förlust af medborgerligt förtroende ur lagstiftningen försvinna. Enligt Riksdagens förmenande skulle det icke vara välbetänkt att på detta sätt bryta med den hos befolkningen i vårt land djupt rotade föreställningen om det vanhedrande, som ligger i vissa brott, hvilken föreställning tagit sitt uttryck i denna fordran på god frejd, som i lagar och författningar i så många fall är uppställd såsom vilkor för utöfvande af borgerliga rättigheter.

Men jemte det Riksdagen hyser denna åsigt, anser Riksdagen det vara angeläget, att de hinder, den ifrågavarande påföljden medförer för den, som drabbats af densamma, att försörja sig, i möjligaste mån undanrödjas, och Riksdagen kan för ingen del godkänna nya lagberedningens åsigt, att detta vore ett ämne, hvarmed strafflagstiftningen icke egde att befatta sig. Då fråga är, huruvida en straffart skall fortfarande bibehållas eller icke, måste man väl tillse, huru straffet verkar och hvad som kan åtgöras för att borttaga eller mildra verkningar, hvilka man beklagar.

Hvad nu beträffar den inverkan påföljden förlust af medborgerligt förtroende kan medföra, då fråga är om den straffades anställning hos enskilde arbetsgifvare, så torde lagstiftningen icke härvid kunna verka bestämmande. Nya lagberedningen föreslog visserligen, att i lag skulle stadgas förbud för presterskapet att i betyg, som på begäran meddelades för vinnande af anställning hos enskilde, göra anteckning om frejd, men, såsom det vill synas på goda skäl, har detta förslag icke af Eders Kongl. Maj:t antagits. Annat är deremot förhållandet, der i lagar och författningar god frejd uppställs såsom vilkor för utöfvande af näring eller yrke. Ett sådant vilkor bör kunna borttagas, om icke öfver allt, der det förekommer, så åtminstone ur den allmänna näringslagstiftningen. Lagen bör icke stadga förbud för den, som ådragit sig påföljden förlust af medborgerligt förtroende, att genom idkande af handel och handverk eller annat yrke ärligen försörja sig. Vill han söka att genom

sådant arbete vinna förtroende hos sina medmenniskor och derigenom mildra den ådömda påföljden, bör lagstiftningen icke därför lägga hinder i vägen.

På grund häraf får Riksdagen anhålla, att Eders Kongl. Maj:t ville taga i öfvervägande, dels huruvida icke stadgandet i kongl. förordningen angående utvidgad näringsfrihet den 18 juni 1864 om god frejd såsom vilkor för idkande af handel, handtverk eller annat yrke må kunna upphävas, dels ock om och i hvad mån enahanda vilkor, der det förekommer i andra författningar rörande näringslifvet, må kunna borttagas, samt till Riksdagen härom göra den framställning, hvartill utredningen af frågan må gifva anledning.

Under behandlingen af förslaget till lag angående ändring i vissa delar af strafflagen har blifvit ifrågasatt, huruvida icke uttryckliga bestämmelser vore erforderliga för det fall, då någon för särskilda brott gjort sig förfallen till förlust af medborgerligt förtroende på viss tid. Riksdagen har emellertid ansett stadgandena i 2 kap. 19 § af det framlagda lagförslaget vara så affattade, att de åtminstone för den juridiskt bildade lemna tillräcklig upplysning om huru i dylikt fall bör förfaras. Men då strafflagens bestämmelser i detta ämne skola tillämpas icke blott af juridiskt bildade personer, utan äfven af andra, särskildt, vid betygs utfärdande, af presterskapet, får Riksdagen, med hänsyn till vigten deraf, att presterskapet icke lemnas utan ledning vid tillämpningen af hit hörande stadganden, anhålla, att Eders Kongl. Maj:t täcktes låta till domkapitlen utfärda cirkulär, innefattande anvisningar om hvad presterskapet har att iakttaga i anledning af de ändringar i strafflagens bestämmelser rörande förlust af medborgerligt förtroende, hvilka följa af nu förevarande lagförslags upphöjande till lag.

Stockholm den 14 maj 1890.

Med undersåtlig vörndnad.

Bilaga litt. A.

Lag

angående ändring i vissa delar af Strafflagen.

Härigenom förordnas, att 20 Kap. Strafflagen samt nedan nämnda delar af 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 18, 19, 21, 22, 23 och 25 Kap. samma lag skola erhålla följande lydelse:

2 Kap.

19 §.

Vissa i lagen bestämda brott medföra den påföljd, att den dömd förklaras hafva förverkat medborgerligt förtroende.

Har den, som begått brott, hvarom nu är sagdt, gjort sig skyldig till dödsstraff eller straffarbete på lifstid; skall han förklaras förlustig medborgerligt förtroende för alltid: har han förskylt straffarbete på viss tid; varde, der ej brottet är sådant, som i 13 Kap. 1 eller 2 § sägs, förklarad förlustig medborgerligt förtroende intill dess viss tid, minst ett och högst tio år, förflutit från det han, efter utståndet straff, blifvit frigifven.

Den, som till förlust af medborgerligt förtroende dömd är, hafve förverkat embete, tjänst eller annan allmän befattning, som af honom innehafves; vare ock, så länge han är medborgerligt förtroende förlustig, utestängd från alla sådana rättigheter och förmåner, för hvilkas tillgodonjutande god frejd erfordras.

3 Kap.

13 §.

Har någon, efter 4, 7 eller 8 §, gjort sig skyldig till straffarbete för delaktighet i brott, hvarå förlust af medborgerligt förtroende för alltid efter lag följa kan; varde då ock dömd medborgerligt förtroende förlustig, efter ty i 2 Kap. 19 § sägs.

4 Kap.

2 §.

Har någon föröfvat flera brottsliga handlingar, och stå de ej till hvarandra i det sammanhang, att de innefatta fortsättning af en och samma förbrytelse, utan äro, hvar för sig, till särskilda brott att hänföra; då skall, ändå att brotten af samma slag äro, domstolen utsätta de särskilda straff, som å hvarje brott följa bort, och derefter, i händelse någon förändring af straffen, efter hvad i 4, 5, 6 eller 7 § sägs, skall ega rum, derom meddela erforderliga bestämmelser.

8 §.

Nu kan så hända, att någon, sedan han blifvit till straff för ett brott dömd, varder öfvertygad att förut hafva föröfvat annat brott; då skall straffet så bestämmas, som hade han på en gång varit för båda brotten lagförd; och varde, vid straffets tillämpning, afräknadt hvad han af det honom förut ådömda straff redan kan hafva utstått.

9 §.

Har någon, sedan han blifvit till straff dömd, men innan han det till fullo undergått, föröfvat nytt brott; då bör straffet för detta brott, med iakttagande af de här ofvan stadgade grunder, af domstolen förenas eller sanmanläggas med det förra straffet eller, om detta var till någon del verkställt, då det nya brottet begicks, med hvad af samma straff då återstod; och skall å det sålunda bestämda straffet afräknas hvad af förra straffet eller sagda återstod deraf kan vara verkställt efter det nya brottets föröfvande.

10 §.

Förekomma till verkställighet på en gång flera domar, hvarigenom samma person blifvit till straff dömd, och äro straffen af beskaffenhet, att de, efter ty förut är sagdt, ej kunna, jemte hvarandra, verkställas; göre Konungens Befallningshafvande om förhållandet anmälan hos Hofrätten, som förordnar huru straffen sammanläggas skola.

11 §.

Der lagen utsätter särskildt straff för den, som ånyo begår brott, skall det straff ej ådömas, utan då sådant återfall skett sedan den brottslige till fullo undergått det för förra brottet honom ådömda straff.

Hade vid den tid, då det nya brottet begicks, tio år förflutit sedan straffet för det förra brottet blef till fullo verkstaldt; må ej heller till särskildt straff för återfall dömas, utan så är, att den brottslige under de tio år, hvilka närmast föregått återfallet, antingen föröfvat brott, som i lag är belagdt med förlust af medborgerligt förtroende, eller för sådant brott undergått bestraffning.

5 Kap.

2 §.

Har gerning, som i allmänhet är belagd med dödsstraff eller straffarbete öfver två år, blifvit begången af den, som fyllt fjorton, men ej femton år; och pröfvas han hafva egt nog urskilning att gerningens brottslighet inse; varde då straffad, högst, med straffarbete i fyra år, om dödsstraff å gerningen följa kunnat, och med straffarbete i två år, om sådant arbete på längre tid därför stadgadt är.

Ej må sådan påföljd, som i 2 Kap. 19 § utsättes, ådömas brottsling af den ålder nu sagd är.

3 §.

Begår den brott, som fyllt femton, men ej aderton år; då skall dödsstraff eller straffarbete på lifstid till sådant arbete från och med sex till och med tio år nedsättas; och må jemväl straffarbete på viss tid nedsättas till hälften af den eljest för brottet stadgade minsta strafftid, dock ej under två månader.

Är brottet belagdt med påföljd, som i 2 Kap. 19 § sägs; pröfve domstolen, efter omständigheterna, huruvida sådan påföljd ådömas bör.

4 §.

Ej må brott, som någon begått, innan han fyllt aderton år, honom tillräknas till förhöjning af straff för återfall i brott, der sådan förhöjning särskildt i lagen utsatt finnes.

5 §.

Gerning, som begås af den, som är afvita, eller hvilken förståndets bruk, genom sjukdom eller ålderdomssvaghhet, är beröfvadt, vare strafflös.

Har någon, utan egen skuld, råkat i sådan sinnesförvirring, att han ej till sig visste; vare ock gerning, den han i det medvetlösa tillstånd föröfvar, strafflös.

6 §.

Pröfvas någon, som brottslig gerning begått, dervid hafva af kroppsel- eller sinnessjukdom, ålderdomssvaghhet eller annan, utan egen skuld, iråkad förvirring saknat förståndets fulla bruk, ehuru han ej kan för strafflös anses efter 5 §; då gälle om dödsstraff hvad i 3 § sägs; och må, i ty fall, efter omständigheterna, annat straff jemväl nedsättas under hvad i allmänhet å gerningen följa bort.

7 §.

Varder man af annan öfverfallen med våld eller hot, som innebär trängande fara; då ege man rätt till nödvärn och vare saklös för den skada, som man till farans afvärjande gör.

Rätt till nödvärn ege ock rum, då någon begår inbrott eller eljest tränger sig oloffigen in i annans rum, hus, gård eller fartyg nattetid, eller sätter sig till motvärn, ehvad det är natt eller dag, emot den, som sitt värja eller å bar gerning återtaga vill.

8 §.

Rymmer fånge eller häktad person, eller sätter han sig till motvärn emot fångvaktare eller annan, som honom från rymning hindra vill, eller

emot föreståndare eller uppsyningsman vid straffinrättning eller häkte, då denne honom till ordning inom inrättningen eller häktet hålla skall, eller sätter sig någon, som häktas skall, till motvärn emot den, som eger häktningen verkställa eller dervid biträder; då må ock det våld brukas, som till rymningens förekommande, ordningens bibehållande eller häktningsens verkställande nödigt är.

Lag samma vare, der annan, än fånge, häktad person eller den, som häktas skall, sätter sig med våld eller hot emot den, som rymningen hindra, ordningen bibehålla eller häktningen verkställa vill.

9 §.

Finnes någon, i fall, som i 7 eller 8 § sagdt är, hafva gjort större våld, än nöden kräfde; pröfve domstolen, efter omständigheterna, om och i hvad mån straffet må nedsättas under hvad i allmänhet å gerringen följa bort. Voro omständigheterna sådana, att han svårligen kunnat sig besinna; då må han ej till straff dömas.

10 §.

Nu har någon i annat fall än i 7 eller 8 § sägs, brukat våld till afvärjande af ett påbörjadt eller omedelbart förestående orättmätigt angrepp å person eller egendom, eller öfvat våld emot den, som medelst inbrott eller eljest olofligen inträngt i annans rum, hus, gård eller fartyg: var det våld ej större, än nöden kräfde, och stod det ej heller i uppenbart missförhållande till den skada, som af angreppet var att befära; då skall han från straff frias. Finnes han hafva gjort svårare våld, än nu sagdt är; vare lag, som i 9 § stadgas.

14 §.

Straff vare förfallet för brott, som ej blifvit åtaladt:

1. inom två år, om det ej i lagen med svårare straff, än fängelse, belagdt är; eller

2. inom fem år, om brottet, der det ej är med synnerligen försvårande omständigheter förenadt, icke är i lagen belagdt med svårare straff, än straffarbete i två år.

6 Kap.

6 §.

Är skada gjord af person under femton års ålder, eller sådan, som i 5 Kap. 5 § omtalas, och kan ej skadestånd erhållas hos någon, som för underlåten vård öfver den person är till ansvar för vållande förfallen; gånge då skadeståndet ut af dens egendom, som skadan gjorde.

8 Kap.

30 §.

Den, som till straff efter 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 13, 15, 16, 18 eller 20 § sig skyldig gjort, varde ock dömd medborgerligt förtroende förlustig. Lag samma vare, om någon till straffarbete efter 7 § förfallen är.

9 Kap.

5 §.

Talar eller skrifver man smädiligen emot Konungen, Drottning, Enkedrottning eller Thronföljare, eller förgriper sig emot någon af dem med hotelse eller annan missfirmlig gerning; dömes till straffarbete i högst fyra år eller fängelse. Sker det emot person, som i 3 § nämnd är; vare straffet fängelse i högst ett år eller böter från och med femtio till och med ett tusen Riksdaler.

11 Kap.

1 §.

Gör man våldsgerning å den, som bevisar gudstjenst, ehvad den eger rum i kyrka eller annorstädes; dömes till straffarbete i högst två år. Var våldet ringa, och kom ej deraf synnerlig förargelse; då må till fängelse i högst sex månader eller böter, dock ej under femtio Riksdaler, dömas.

Våldförer man annan vid sammankomst för gemensam andaktsöfning, som ej är att till gudstjenst hänföra; varde den omständighet, vid straffets bestämmande för våldet, såsom försvärande ansedd.

2 §.

Störer man gudstjenst genom svordom eller oljud, eller kommer dervid eljest förargelse åstad; straffes med böter, dock ej under tjugofem Riksdaler, eller fängelse i högst sex månader.

För svordom, oljud eller annan förargelse vid sammankomst för gemensam andaktsöfning, som ej är att till gudstjenst hänföra, vare straffet böter.

3 §.

Hvad i 1 och 2 §§ stadgadt är, gälle ock, om der sagda brott föröfvas vid främmande, till offentlig religionsöfning berättigad församlings gudstjenst, eller då medlemmar af sådan församling eljest sammankommit för gemensam andaktsöfning.

5 §.

Gör man våldsgerning å annan inom Konungens slott i hufvudstaden eller annorstädes i slott, hus eller gård, der Konungen vistas, eller å rum, der Rikets Ständer eller deras Afdelningar eller Utskott församlade äro, eller inför sittande Rätt, Konungens Befallningshafvande eller annat allmänt Embetsverk; vare lag, som i 1 § 1 mom. sägs.

6 §.

Åstadkommer man å ställe, som i 5 § sagdt är, förargelse genom svordom eller oljud, eller annorledes; straffes efter ty i 2 § 1 mom. skils.

7 §.

Den som, i uppsåt att skada göra, eller eljest i vredesmod, emot annan drager knif eller svärd, eller spanner bössa, eller reser annat lifsfarligt vapen, vid gudstjenst, som i 1 eller 3 § sägs, eller å sådant ställe, som i 5 § omtalas; varde, der ingen skada sker, ändock straffad med böter, ej under femtio Riksdaler, eller fängelse i högst ett år.

8 §.

Gör man våldsgerning å annan för det han i sak inför Rätta, hos Konungens Befallningshafvande eller vid annat Embetsverk, sin eller annans talan fört eller vittnesmål aflagt, eller för att honom från sakens utförande eller vittnesmålets afläggande hindra; dömes till straffarbete i högst två år eller fängelse i högst sex månader. Äro omständigheterna synnerligen mildrande; må till böter, dock ej under femtio Riksdaler, dömas.

12 §.

Bryter man hemfrid, i ty att man, af ondska, slår in fönster i annans hus, eller kastar i annans gård, hus eller fartyg in sten eller annat; straffes med böter eller fängelse i högst sex månader. Sker det af öfverdåd eller okynne; vare straffet böter.

Den, som kastar sten eller annat å annans hus, bultar eller gör annat våld derå, eller kommer oljud eller oväsande åstad i annans gård eller trädgård, varde, der hemfrid derigenom störes, straffad med böter.

12 Kap.

1 §.

Den som, sig eller annan till nytta eller att dermed skada göra, genom tillägg, utplåning eller annorledes förfalskar eller ock förstör någon domstols eller annan offentlig Myndighets dombok eller hufvudprotokoll, Kronans räkenskapsböcker eller andra sådana handlingar eller skrifter, som till allmän nytta och efter rättelse äro; dömes till straffarbete från och med två till och med åtta år.

2 §.

Har någon antingen förfalskat allmän handling, som är utgifven i Konungens namn, eller i Rikets Ständers eller deras Afdelningars, eller i domstols, Konungens Befallningshafvandes eller annan offentlig Myndighets, eller i särskild embets- eller tjenstemans uti ärende, som till hans embete eller tjänst hörer, eller å falsk skrift tillsatt eller annorledes förskaffat sig underskrift eller besegling, hvarmed sken af allmän hand-

ling deråt beredes; och har han af den falska handlingen, sig eller annan till nytta eller att dermed skada göra, bruk gjort; dömes till straffarbete från och med sex månader till och med fyra år.

3 §.

Var handlingen af mindre vigt, såsom betyg om frejd, fattigdom, sjukdom, eller annat dylikt; och har man deraf sig begagnat för att sig eller annan forthjelpa, eller underhåll, sjukvård eller annan slik förmån åt sig eller annan förskaffa; då skall till straffarbete i högst ett år eller fängelse i högst sex månader dömas.

4 §.

Den, som falskeligen i annan persons namn skrifer köpebref, testamente, kontrakt, skuldebref, vaxel, invisning, kredit- eller qvittobref, handelsbok eller annan enskild handling, som till bevis om rättighet eller befrielse från förbindelse tjenar, eller riktig sådan handling genom tillägg, utplåning eller annorledes förfalskar; eller å falsk skrift tillsätter eller förskaffar sig underskrift, hvarmed sken af gällande handling deråt beredes; varde, der han den handling, sig eller annan till nytta eller att dermed skada göra, begagnar, dömd till straffarbete från och med sex månader till och med fyra år. Äro omständigheterna synnerligen mildrande; må tiden för straffarbetet till två månader nedsättas, eller ock till fängelse dömas.

5 §.

Har man, på sätt i 4 § sägs, skrifvit eller förfalskat och begagnat annan enskild handling, än de der nämnda, såsom orlofsedel, betyg om frejd, fattigdom, sjukdom eller annat dylikt; dömes till straffarbete eller fängelse i högst sex månader.

7 §.

Den som, sig eller annan till nytta eller att dermed skada göra, å papper, vara, mått, vigt eller annat, som med Statens eller andra allmänna stämplor eller märken tecknas, falskeligen dylika stämplor eller märken anbringar; eller förfalskar eller missbrukar stämpling eller märkning, som rätteligen gjord är; eller förfalskar det, som i behörig ordning

blifvit stämpladt eller märkt; dömes till straffarbete från och med sex månader till och med fyra år.

Är ej bruk gjordt af det förfalskade, eller äro omständigheterna eljest synnerligen mildrande; må tiden för straffarbetet till två månader nedsättas, eller ock till fängelse dömas. Har man, innan bruk blifvit gjordt af det förfalskade, af egen drift det förstört eller genom vidtagna åtgärder förebyggt all skadlig verkan deraf; vare från ansvar fri.

10 §.

I fråga om förfalskning af handling, som utfärdas af offentlig Myn- dighet i främmande Stat, eller bruk af sådan veterlig falsk handling, gälle hvad om förfalskningsbrott, som i 4, 5 eller 6 § sägs, stadgadt är.

Sådan Stats allmänna stämplor och märken vare, om förfalskning eller missbruk deraf sker, lika med Svenska ansedda, der Konungen för- ordnat, att de samma skydd njuta skola.

12 §.

Eftergör någon mynt, som inom eller utom riket gångbart är; dömes, om det var guldmynt, till straffarbete från och med fyra till och med åtta år; om det var silfvermynt, till straffarbete från och med ett till och med fyra år; och, om det var annat mynt, till sådant arbete från och med sex månader till och med två år.

Har man ej myntet utgifvit eller begagnat, eller äro omständig- heterna eljest synnerligen mildrande; må tiden för straffarbetet nedsättas till hälften af den eljest för brottet stadgade minsta strafftid.

13 §.

Den, som i bedräglig afsigt filar eller klipper guld- eller silfver- mynt, eller det eljest på något sätt minskar, eller gifver åt ringare mynt sken af det, som högre är; dömes till straffarbete från och med sex månader till och med fyra år.

Är ej bruk gjordt af det förfalskade, eller äro omständigheterna eljest synnerligen mildrande; må tiden för straffarbetet nedsättas till hälften af den eljest för brottet stadgade minsta strafftid.

14 §.

Eftergör man sedel, som af Rikets Ständers Bank eller annat Rikets allmänna penningeverk, af annan Stats Bank eller, med tillstånd af in- eller utländsk regering, af enskildt penningeverk utgifven är, för att såsom penningar allmänneligen gå och gälla; dömes till straffarbete från och med fyra till och med tio år.

Lag samma vare, der man riktig sådan sedel förändrar, så att derigenom åt densamma gifves sken af högre värde, eller å dylik sedel, som upphört att gälla, utplånar tecken, hvarigenom sådant utmärkes, eller eljest dermed vidtager åtgärd, hvarigenom sken af giltig sedel deråt beredes.

Har den, som sedel eftergjort eller, på sätt nu sagdt är, förändrat, sedeln ej utgifvit eller begagnat, eller äro omständigheterna eljest synnerligen mildrande; må tiden för straffarbetet nedsättas till hälften af den eljest för brottet stadgade minsta strafftid.

16 §.

Utprämlar någon veterligen falskt mynt eller falsk penningesedel; straffes så, som hade han förfalskningen sjelf gjort.

Varder bedrägeriet yppadt innan skada skett; må tiden för straffarbetet nedsättas till hälften af den eljest för brottet stadgade minsta strafftid, dock ej under två månader.

17 §.

Har någon blifvit med falskt mynt eller falsk penningesedel bedragen och, ändå att han sådant märkt, sedan det mynt eller den sedel till annan utgifvit eller sökt utgifva; dömes till fängelse eller straffarbete i högst två år. I ringare fall må till böter dömas.

18 §.

Har någon, antingen i uppsåt att begå förfalskning eller missbruk af Svenska eller Norska allmänna stämplor eller märken, eller af främmande allmänna stämplor eller märken, hvilka lika med Svenska anses skola, eller att eftergöra eller förfalska mynt eller penningesedel, eller, med vetskap om annans uppsåt till sådant brott, förfärdigat eller anskaffat stamp, märkjern, form eller annat verktyg, hvarmed förfalsk-

ningen verkställas skulle, och kommer ej brottet till fullbordan; varde ändock dömd till straffarbete i högst två år eller fängelse i högst sex månader.

Har någon utan behörigt uppdrag förfärdigat sådana stampar, märkjern, formar eller verktyg, som i föregående moment omtalas; varde, ändå att han om uppsåt eller vetskap, som der sägs, ej öfvertygad varder, straffad med böter, högst etthundra Riksdaler.

Har man, i fall som i denna § sägas, af egen drift det förfärdigade eller anskaffade förstört eller obrukbart gjort; vare från straff fri.

21 §.

Den, som till straff efter 1, 2, 11, 12, 13, 14 eller 16 § fälles, varde ock dömd medborgerligt förtroende förlustig. Lag samma vare, om någon pröfvas skyldig till straffarbete efter 4, 7 eller 18 §.

14 K a p.

12 §.

Gör någon uppsåtligen sådan misshandel å annan, att deraf kommer mindre lyte eller kroppsfel eller lindrigare sjukdom, än i 10 § sägs; dömes till fängelse eller straffarbete i högst två år. Äro omständigheterna synnerligen mildrande; må till böter, dock ej under tjugofem Riksdaler, dömas.

15 §.

Har någon, i uppsåt att göra skada eller eljest i vredesmod, emot annan dragit knif eller svärd, spännt bössa eller rest annat lifsfarligt vapen; då skall den omständighet, om skada sker, vid straffets bestämmande, såsom försvärande anses; och må i fall, som i 11 § sägs, der misshandeln skedde af hastigt mod, så ock för misshandel, hvarom i 12 § förmåles, straffet förhöjas till straffarbete i fyra år, och för sådan misshandel, som i 13 § nämnd är, till straffarbete i högst ett år dömas. Kommer ej skada; vare straffet böter, ej under tio Riksdaler, eller fängelse i högst sex månader.

22 §.

Har qvinna, som af oloflig beblandelse blifvit hafvande, vid födseln eller derefter uppsåtligen dödat sitt foster, vare sig genom handaverkan eller underlåtenhet af det, som till fostrets bibehållande vid lif nödigt var; dömes, för barnamord, till straffarbete från och med två till och med sex år. Äro omständigheterna synnerligen försvårande; må tiden för straffarbetet till tio år höjas.

23 §.

Har qvinnan med berådt mod gjort försök att döda fostret, och blef endast genom omständigheter, som voro af hennes vilja oberoende, brottets fullbordan förhindrad, eller har hon utsatt fostret eller det uppsåtligen från sig skilt och i hjälplöst tillstånd försatt, och fanns fostret vid lif igen; varde hon dömd till straffarbete i högst två år. Fick fostret svår kroppsskada; dömes till straffarbete från och med sex månader till och med fyra år. Sättes fostret ut å sådant ställe eller under sådana omständigheter, som i 32 § sägas; vare lag, som der stadgas.

24 §.

Har qvinnan sökt enslighet vid födseln, och varder fostrets död, utan hennes uppsåt, orsakad af det hjälplösa tillstånd, hvori hon sig försatt; dömes till straffarbete i högst två år.

25 §.

Har qvinna, som af oloflig beblandelse hafvande varit, födt i enslighet och fostret förstört eller å lön lagt; dömes, om hon den enslighet sökt, till straffarbete i högst två år, och, om hon den ej sökt, till sådant arbete eller fängelse i högst sex månader, der ej i något af dessa fall utrönes, att fostret omkommit utan moderns vållande, eller att det varit dödfödt eller så ofullgånget, att det ej med lif framfödas kunnat.

26 §.

Qvinna, som, i uppsåt att döda eller fördrifva sitt foster, nyttjar invärtes eller utvärtes medel, som sådan verkan hafva kan, varde dömd,

om fostret kommer utan lif eller ofullgånget fram, till straffarbete från och med ett till och med sex år, och, i annat fall, till sådant arbete eller fängelse i högst sex månader.

27 §.

Den som, med kvinnans vilja, söker döda eller fördrifva hennes foster, på sätt i 26 § sägs, varde dömd, om fostret kommer utan lif eller ofullgånget fram, till straffarbete från och med två till och med sex år, och, i annat fall, till sådant arbete i högst ett år.

29 §.

Föröfvar någon å qvinna, den han vet hafvande vara, sådan miss-handel, att fostret förgås eller kommer ofullgånget fram, och hade han ej uppsåt att fostret skada; dömes, om misshandeln skedde med beräddt mod, till straffarbete från och med två till och med fyra år, och, om den skedde af hastigt mod, till straffarbete från och med sex månader till och med två år; dock må, der brottet är med synnerligen mildrande omständigheter förenadt, straffet nedsättas i förra fallet till straffarbete i sex månader och i sednare fallet till sådant arbete i två månader eller till fängelse.

32 §.

Sattes barnet ut å sådant ställe eller under sådana omständigheter, att fara för dess lif eller helsa ej syntes vara för handen; då skall till böter eller fängelse i högst sex månader dömas. Fick barnet svår kroppsskada; dömes till straffarbete i högst två år: ljöt det döden; dömes till straffarbete från och med sex månader till och med fyra år.

37 §.

Förbryter man sig, såsom i 15 § sägs, emot någon af de personer, som i 35 § äro nämnda; varde, der ingen skada sker, ändock straffad med fängelse i högst ett år.

46 §.

Den, som gjort sig förfallen till straff efter 1, 2, 18, 19, 27, 28 eller 40 §, skall ock dömas medborgerligt förtroende förlustig.

15 Kap.

25 §.

Den, som till straff efter 1, 3 eller 5 § eller sista punkten i 8 § fälles, skall ock dömas medborgerligt förtroende förlustig.

16 Kap.

16 §.

Den, som efter 1, 2 eller 7 § gjort sig förfallen till straffarbete, skall ock dömas medborgerligt förtroende förlustig. Lag samma vare, om någon pröfvas skyldig till straffarbete eller svårare straff efter 3 §.

18 Kap.

1 §.

Fader eller moder, eller annan i rätt uppstigande led, som med barn eller barns afkomling otukt öfvar, varde dömd till straffarbete på lifstid eller från och med åtta till och med tio år. Barnet eller afkomlingen skall till straffarbete i högst fyra år dömas.

7 §.

Öfvar man otukt med qvinna, som ej fyllt tolf år; dömes till straffarbete från och med fyra till och med åtta år och, om hon af gerringen fick svår kroppsskada eller död, till straffarbete från och med åtta till och med tio år eller på lifstid.

Öfvar man otukt med qvinna, som fyllt tolf, men ej femton år; dömes till straffarbete i högst två år eller fängelse i högst sex månader.

12 §.

Föräldrar, fosterföräldrar, förmyndare, lärare eller andre, som genom koppleri till otukt förleda barn eller dem, som under deras lyd-

nad eller uppsigt stälde äro, skola dömas till straffarbete från och med två till och med sex år; varde ock dömde medborgerligt förtroende förlustige.

16 §.

Visar någon i behandling af egna eller andras kreatur uppenbar grymhet; straffes med böter.

19 K a p.

1 §.

Sätter man uppsåtligen eld å hus, byggnad, fartyg eller annat, der menniskor bo, eller vanligt eller veterligt är, att de eljest vistas, eller å något, hvarifrån elden till sådana boningar eller vistelserum lätteligen spridas kan; dömes, för mordbrand, till straffarbete från och med sex till och med tio år; dock må, der omständigheterna äro synnerligen mildrande, tiden för straffarbetet nedsättas till fyra år, samt, om ej någon å stället förevar och för fara blottställdes, till två år. Fick någon, som förevar, af branden svår kroppsskada; varde mordbrännaren dömd till straffarbete på lifstid eller från och med åtta till och med tio år. Fick den, som förevar, af branden döden; miste mordbrännaren lifvet, eller dömes till straffarbete på lifstid.

2 §.

Föröfvar man mordbrand, som i 1 § sägs, då allmän farsot, uppror, fiendes åträngande eller annan sådan nöd eller fara för handen är, eller å hus, byggnad eller fartyg, der mycket folk är, som för fara blottställes, eller i stad, köping eller by, eller å annat sådant ställe, der många sammanbo, eller gör mordbrännaren våld å någon för att elden åsätta eller dess släckning hindra; då skall till straffarbete på lifstid eller från och med sex till och med tio år dömas.

Har någon uppsåtligen satt eld å kyrka eller å Konungens slott, fäste, fartyg, förråds- eller tyghus eller annan sådan Statens tillhörighet eller å annans kruthus eller byggnad för upplag af andra sprängämnen eller af eldfarliga oljor; varde, ändå att det ej skedde å tid, då vanligt eller veterligt var, att menniskor å stället vistades, dömd för mord-

brand efter ty i denna § sagdt är; dock må, der omständigheterna äro synnerligen mildrande, tiden för straffarbetet till fyra år nedsättas.

Sätter man uppsåtligen eld å något, hvarifrån elden till sådan egendom, som i 2 mom. omförmåles, lätteligen spridas kan; vare ock lag, som der stadgas.

3 §.

Har någon uppsåtligen satt eld å uthus eller annan byggnad, fartyg, skog, torfmosse, vexande eller skuren gröda, sädes-, hö- eller halmstack, ved-, kol-, timmer- eller brädhög, eller dylikt, som annan tillhörde och så aflägsset låg, att vån ej var, att elden derifrån kunde spridas till människors boningar eller vistelserum, eller till sådan egendom, som i 2 § 2 mom. omförmåles; dömes till straffarbete från och med två till och med sex år. Var ringa egendom i fara, och skedde ej synnerlig skada; då må tiden för straffarbetet till två månader nedsättas. Fick någon, som förevar, af branden svår kroppsskada eller död; varde gerningsmannen dömd till straffarbete från och med fyra till och med åtta år.

Visste gerningsmannen, att å ställe, som nu sagdt är, någon förevar och för fara blottställdes; vare lag, som för hvarje fall i 1 § sägs.

4 §.

Sätter någon eld å sin egendom, i uppsåt att bedraga försäkrings-gifvare, eller i annan sådan sviklig afsigt; dömes till straffarbete från och med sex månader till och med fyra år. Fick någon, som förevar, af branden svår kroppsskada eller död; varde gerningsmannen dömd till straffarbete från och med fyra till och med åtta år.

Var genom den eld annans boning, vistelserum eller egendom i fara satt, eller visste gerningsmannen, att någon å stället förevar och för fara blottställdes; vare lag, som för hvarje fall i 1, 2 eller 3 § skils; dock må straffet ej sättas lägre än till straffarbete i sex månader.

5 §.

Har någon gjort försök till brott, som förut sagdt är, och blef endast genom omständigheter, som voro af gerningsmannens vilja oberoende, brottets fullbordan förhindrad; vare straffet för det fall, som i 1 § sägs, straffarbete från och med ett till och med sex år; för det fall,

som i 2 § omförmäles, straffarbete från och med två till och med åtta år; och för de fall, som i 3 och 4 §§ nämnda äro, straffarbete i högst två år eller fängelse i högst sex månader, men, der brottet, om det fullbordadt blifvit, skolat straffas efter 1 eller 2 §, straffarbete, efter ty för försök till brott, hvarom i dessa §§ sägs, här ofvan bestämdt blifvit.

Efter ty nu sagdt är skall ock dömas, der eld är åsatt, men varder släckt, innan den sig utbreddt och skada gjort; dock må, om gerningsmannen, af egen drift, sjelf eller genom tillkallad hjälp, släckningen åstadkommit, straffet, efter omständigheterna, nedsättas under hvad eljest å gerningen följa bort.

6 §.

Hvar som uppsåtligen medelst krut eller annat sprängämne kommer förödelse å stad å annans boning eller vistelserum, eller å hus, byggnad, fartyg, bro eller dylikt, som annan tillhör, straffes:

1. om det var annans boning eller vistelserum eller sådan egendom, som i 2 § 2 mom. omförmäles, såsom för mordbrand, efter ty för hvarje fall i 1 § eller 2 § 1 eller 2 mom. skils; och

2. i andra fall såsom för brott, hvarom i 3 § sägs, efter ty i samma § stadgadt är.

Har någon gjort försök till brott, som i denna § sagdt är, och blef endast genom omständigheter, som voro af gerningsmannens vilja oberoende, brottets fullbordan förhindrad; vare lag, som i 5 § om försök till brott efter 1, 2 eller 3 § stadgadt finnes.

9 §.

Har någon gjort försök till brott, som i 7 eller 8 § sägs, och blef endast genom omständigheter, som voro af gerningsmannens vilja oberoende, brottets fullbordan förhindrad; vare straffet för det fall, som i 7 § nämndt är, straffarbete från och med ett till och med sex år, och för det fall, som i 8 § omförmäles, sådant arbete i högst två år eller fängelse i högst sex månader, men, om brottet, der det fullbordadt blifvit, skolat efter 7 § straffas, straffarbete från och med ett till och med sex år.

11 §.

Hvar som uppsåtligen förstörer Statens kanal- eller slussverk eller annan sådan vattenbyggnad, eller jernvägsanläggning, eller å desamma,

dertill hörande byggnader, verk eller inrättningar, eller de för framfarten å jernväg använda vagnar eller andra fortskaffningsmedel gör sådan skada eller eljest vidtager sådana åtgärder, att fara eller olycka vid kanal- eller jernvägsfartens begagnande eller allmänt farlig öfversvämning deraf uppkomma kan; dömes till straffarbete från och med två till och med sex år. Kom deraf ej olycka, och var sådan ej heller åsyftad; då må straffet nedsättas till straffarbete i sex månader, eller, om faran var ringa, till sådant arbete i två månader eller till fängelse eller böter, dock ej under etthundra Riksdaler.

Fick annan svår kroppsskada eller död, och var den brottsliges handling af beskaffenhet, att han bort kunna inse, att dylik olycka deraf var att befara; dömes gerningsmannen, i förra fallet, till straffarbete från och med sex till och med tio år eller på lifstid, och, i sednare fallet, till straffarbete på lifstid eller miste lifvet. Var gerningen ej af sådan beskaffenhet, som nämnd är, men fick annan deraf svår kroppsskada eller död, eller åstadkoms allmänt farlig öfversvämning; varde gerningsmannen dömd till straffarbete från och med fyra till och med åtta år.

13 §.

Hvar som uppsåtligen förstörer eller skadar Statens telegraf- eller telefoninrättning, någon dess beståndsdel eller tillhörighet, eller vidtager åtgärder, hvarigenom telegrafering eller telefonering hindras eller störes; dömes till fängelse i högst sex månader eller straffarbete i högst två år. Var skadan ringa och förorsakades ej derigenom något hinder i telegraferingen eller telefoneringen; må till böter dömas.

14 §.

Hvad i 11, 12 och 13 §§ om Statens kanal- eller slussverk, annan sådan vattenbyggnad och jernvägs-, telegraf- eller telefoninrättning är stadgadt, må ock å dylik, af enskilde personer, menigheter eller bolag inrättad, anläggning tillämpas, om Konungen förordnat, att sådan anläggning skall lika skydd, som Statens, njuta.

21 §.

Den, som ouppsåtligen, genom vårdslöshet, oförsigtighet eller försummelse, är vållande till eldskada å annans egendom eller till förödelse

derå efter ty i 6 § sägs, eller till skeppsbrott, eller till sådan skada eller öfversvämning, som i 11 § nämnd är, eller dertill att fara uppstått för begagnande af verk, byggnad eller anläggning, som i sist sagda § omförmäles, straffes med fängelse i högst sex månader eller böter.

Är någon, på sätt nu sagdt är, vållande till skada å fyr- eller käningsbåk eller annat sådant tecken, som i 10 § nämndt är; straffes med böter. För dylikt vållande till skada, hinder eller uppehåll, som i 12 eller 13 § omförmäles, eller till skada, som i 15 § sägs, vare bot högst tvåhundra Riksdaler.

Hvad i denna § om Statens kanal- eller slussverk, annan sådan vattenbyggnad och jernvägs-, telegraf- eller telefoninrättning är stadgadt, må ock å dylik, af enskilde personer, menigheter eller bolag inrättad anläggning tillämpas, om Konungen förordnat, att sådan anläggning skall lika skydd, som Statens, njuta.

22 §.

Den, som gjort sig förfallen till straff efter 1, 2, 3, 4, 7, 8 eller 10 §, 17 § 1 mom. eller 18 §, skall ock dömas medborgerligt förtroende förlustig. Lag samma vare, om någon gjort sig skyldig till straffarbete eller svårare straff efter 6 §, eller till straffarbete efter 5 eller 9 §.

20 Kap.

Om stöld och snatteri.

1 §.

Hvar, som stjal gods eller penningar öfver femton Riksdaler, dömes, för stöld, till straffarbete i högst sex månader, der ej annorledes här nedan stadgadt är. Äro omständigheterna synnerligen försvårande; må tiden för straffarbetet till två år höjas: äro de synnerligen mildrande; må till fängelse i högst sex månader dömas.

Går värdet ej öfver femton Riksdaler; då skall, der ej gerningen efter 4, 6, 8 eller 9 § bör annorledes anses, för snatteri dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

2 §.

Den, som å skog eller mark, deri han ej eger del eller den han ej innehafver eller eger rätt att nyttja, olofligen fäller träd, i uppsåt att

trädet eller något deraf sig eller annan tillegna, eller, i sådant uppsåt, olofligen tager, af vexande träd, ris, gren, näfver, bark, löf, bast, ollon eller nötter; varde, ändå att han det icke bortfört, ansedd såsom hade han stöld föröfvat, der värdet går öfver femton Riksdaler. Går det ej öfver femton Riksdaler; vare lag, som i 24 Kap. sägs.

3 §.

Såsom stöld eller snatteri skall anses:

1. om tjenstehjon, köpmansbetjent, gesäll, lärling eller annan enskild tjenare uppsåtligen förskingrar eller, i uppsåt att sig eller annan det tillegna, undandöljer hvad i dess vård af husbondefolket eller deras gäst lemnadt är;

2. om någon försnillar gods, som annan i hans vård under lås, försegling eller annat dylikt stängsel insatt, eller som blifvit honom förtrodt att vårda, då det ur eld, sjö eller från fiende frälsadt är;

3. om skeppare, forman eller deras folk tillgripa hvad dem förtrodt är att föra eller förvara;

4. om gästgifvare, värdshusvärd eller annan, som herbergerar resande eller för sin näring eller vinning emottager gäster i sitt hus, tillgriper hvad i dess vård af gästen lemnadt är;

5. om man svikligen tager något från barn, som ej fyllt tolf år, eller från afvita.

4 §.

Till straffarbete i högst fyra år dömes:

1. om man stjal i kyrka något, som kyrkan tillhör eller af andra der i förvar satt är;

2. om man stjal penningar eller annat, som åt allmänna posten förtrodt är, ehvad det sker i posthus eller under forslingen;

3. om man stjal ur försegladt bref, som ej åt allmänna posten förtrodt är, eller ur kläder, som någon bär på sig;

4. om man stjal medelst inbrott, som i 5 § sägs, eller, för brottets föröfvande, bortförer och med våld eller list öppnar skåp, kista, skrin eller annan förvaringspersedel, som med lås, försegling eller annat dylikt stängsel tillsluten är;

5. om man stjal nattetid i hus, som bebodt är, och gerningsmannen olofligen, dock utan inbrott, dit inkommit eller der sig undangömt;

6. om gerningsmannen för stöldens föröfvande sig med vapen inställt eller använt ringare skräckmedel eller hot, än att gerningen till rån hänföras kan;

7. om man stjälar kreatur, som går i bete ute å mark;

8. om man stjälar af fartyg, som strandadt eller eljest förolyckadt är eller utan folk i sjö drifver, eller, under bergning, hvad till dylikt fartyg hörer eller derå fördt var; eller

9. om man stjälar från den, som genom allmän farsot, eldsvåda, vattunöd, skeppsbrott, uppror, fiendes åträngande eller annan sådan nöd eller fara är satt ur stånd att sin egendom värja.

Går, i fall, hvarom i denna § förmäles, värdet af det tillgripna ej öfver femton Riksdaler; skall ändå för stöld dömas, efter ty nu sagdt är; dock må, i sådant fall, der omständigheterna äro synnerligen mildrande, till fängelse i högst sex månader dömas.

5 §.

Har någon, i uppsåt att stjäla,

1. med våld å mur, vägg, golf, tak, lucka, fönster, port, dörr, lås eller annat dylikt stängsel brutit sig in i gård, hus, rum eller fartyg; eller

2. medelst klättring öfver mur, vägg, port eller tak, eller medelst inkrypande genom fönster, glugg, skorsten eller annan till ingång ej ämnad öppning, eller ock genom bruk af dyrk eller falsk nyckel förskaffat sig ingång i gård, hus, rum eller fartyg; eller

3. med våld eller list öppnat skåp, kista, skrin eller annan förvaringspersedel, som med lås, försegling eller annat dylikt stängsel tillsluten var, utan att den borttaga;

varde, der tillgrepp ej sker, för inbrott, dömd till straff, som i 1 § för stöld utsatt är.

6 §.

Begår någon snatteri tredje gången; varde ansedd såsom hade han första resan stöld föröfvat.

Snatteri af den, som förut begått rån, försök dertill, stöld eller inbrott, skall ock såsom stöld anses.

7 §.

Begår någon andra gången stöld; dömes till straffarbete i högst tre år; dock må, der omständigheterna äro synnerligen mildrande, till fän-

gelse i högst sex månader dömas. Inträffar fall, som i 4 § nämnes; vare straffet straffarbete i högst fem år.

Begår någon tredje gången stöld; dömes till straffarbete i högst fyra år, eller, der stölden är sådan, som i 4 § sägs, till straffarbete i högst sex år.

Kommer han åter fjerde gången eller oftare; dömes till straffarbete från och med sex månader till och med sex år, eller, der stölden är sådan, som i 4 § sägs, till straffarbete från och med ett till och med tio år.

Inbrott utan tillgrepp skall lika med stöld anses i fråga om förhöjning af straff, efter ty nu sagdt är.

Samma lag vare om rån eller försök dertill, der sådant förut begånget är af den, som för stöld eller inbrott straffas skall.

8 §.

Varder någon, under en lagföring, förvunnen att hafva å särskilda ställen eller tider föröfvat snatteri; skall han, der det tillgripnas sammanlagda värde öfverstiger femton Riksdaler, för stöld straffas.

Går sammanlagda värdet ej öfver femton Riksdaler; straffes efter ty i 4 Kap. 3 § stadgadt är.

9 §.

Har någon å särskilda ställen eller tider begått stöld eller inbrott, eller sådant brott och snatteri, och varder han därför på en gång lagförd; straffes efter ty i 4 Kap. 3 § sägs; och må straffet förhöjas till straffarbete i ett år utöfver den för det svåraste fallet bestämda högsta strafftiden.

Ej må dock genom sådan förhöjning tiden för straffarbetet i något fall öfverskrida tio år.

10 §.

Har någon stöld, snatteri eller inbrott med råd eller dåd främjat, såsom i 3 Kap. 4 § sägs, och tillika i det tillgripna tagit del eller eljest af brottet vinning haft; straffes som vore han sjelf gerningsman.

11 §.

Skola flere, som i stöld eller snatteri delaktige äro, såsom gerningsmän straffas; varde, vid straffets bestämmande, det tillgripnas hela värde för hvar af dem afsedt.

12 §.

Den som, med vetskap om den olofliga åtkomsten, emottagit, dolt, köpt eller föryttrat något af hvad stulet är, eller besörjt omarbetning eller förändring deraf, skall, med afseende å värdet af det, hvarmed han dylik brottslig befattning tagit, straffas för stöld eller snatteri efter 1 §; vare ock lag, som i 6 eller 7 § sägs, der han förut stöld, snatteri, inbrott, rån eller försök dertill begått.

Ej må hvad nu stadgadt är tillämpas för delaktighet i brott efter 2 §, då värdet af det, hvarmed brottslig befattning tagits, ej går öfver femton Riksdaler.

13 §.

Har man, i uppsåt att inbrott, som i 5 § sägs, föröfva, förfärdigat eller förskaffat sig dyrk eller falsk nyckel, eller har man, med vetskap om annans uppsåt till sådant brott, åt honom förfärdigat eller anskaffat slikt verktyg; straffes med böter eller fängelse i högst sex månader.

14 §.

Den, som för brott, hvarom i detta kapitel förmäles, gjort sig förfallen till straffarbete, skall ock dömas medborgerligt förtroende förlustig.

21 Kap.

1 §.

Hvar, som medelst våld å person eller användande af hot, som innebär trängande fara, af annan tager gods eller penningar, dömes, för rån, till straffarbete från och med två till och med åtta år, der ej annorledes här nedan stadgas.

Öfverfaller man annan, på sätt nu sagdt är, men gitter ej rånet

genom tillgrepp fullborda, varde, för försök till rån, dömd till straffarbete från och med ett till och med sex år.

Äro omständigheterna synnerligen mildrande; då må tiden för straffarbetet nedsättas, i förra fallet, till ett år och, i sednare fallet, till sex månader.

2 §.

Med straffarbete på lifstid eller från och med fyra till och med tio år skall rån beläggas i dessa fall:

1. om två eller flera sällat sig samman att rån föröfva och dylikt brott begått;

2. om man rånat egendom, som åt allmänna posten förtrodd var;

3. om rånet skett å någon, som genom allmän farsot, eldsvåda, vattunöd, skeppsbrott, uppror, fiendes åträngande eller annan sådan nöd eller fara var i den belägenhet, att han sig och sin egendom svårigen värja kunde;

4. om rånet skett nattetid i bebodt hus och rånaren dit inkommit genom inbrott, som i 20 Kap. 5 § sägs.

Har, i dessa fall, försök till rån skett, på sätt i 1 § sagdt är; dömes gerningsmannen till straffarbete från och med två till och med åtta år.

3 §.

Hvar, som föröfvar rån eller gör försök dertill, som i 1 § sägs, andra gången eller sedan han andra gången stöld begått, dömes till straffarbete på lifstid eller från och med fyra till och med tio år; dock må, der gerningen stadnat vid försök och omständigheterna äro synnerligen mildrande, tiden för straffarbetet till två år nedsättas.

Inbrott utan tillgrepp vare i fall, hvarom i denna § förmåles, så ansedt, som i 20 Kap. 7 § stadgadt är.

9 §.

Har någon för delaktighet i brott, som i detta kapitel nämnt är, gjort sig skyldig till straff efter 3 Kap. 4 §; då må det straff ej lägre sättas, än till straffarbete i två månader. Om sådan delaktighet i rån, som i 20 Kap. 12 § om stöld sägs, vare lag, som der stadgadt finnes.

10 §.

Den, som gjort sig förfallen till straff efter 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 eller 8 §, skall ock dömas medborgerligt förtroende förlustig. Lag samma vare, om någon gjort sig förfallen till straffarbete efter 9 §.

22 Kap.

1 §.

Hvar, som genom antagande af falskt namn, stånd eller yrke, eller genom annat svikligt förfarande, bedrager sig till gods eller penningar, eller förlust deraf annan tillskyndar, dömes, der ej annorledes här nedan stadgas, till böter eller fängelse i högst sex månader eller straffarbete i högst två år. Äro omständigheterna synnerligen försvårande; må tiden för straffarbetet till fyra år höjas.

2 §.

Såsom bedrägeri skall anses och efter 1 § straffas:

1. om man på veterligen falsk uppgift förskaffar sig försäkring för brand- eller sjöskada eller annat;
2. om man sätter ut pant, som veterligen falsk är;
3. om man, under falskt sken af köp, gäfvu eller annat aftal, egendom sig afhänder, för att förekomma utmätning eller eljest hindra annan att göra sin rätt till egendomen gällande;
4. om man uppsåtligen, till förfång för annans rätt, förstör eller gör obrukbara de handlingar, hvarå den sig grundar;
5. om man, för att något dermed sig tillägna, lägger märke å det, som hörer annan till, eller utplånar annans märke.

6 §.

Tillvällar sig någon svikligen, i uppsåt att skada göra eller fördel sig eller annan bereda, utöfning af embete eller tjenst; dömes till straffarbete från och med sex månader till och med två år. Äro omständigheterna synnerligen försvårande; må tiden för straffarbetet till fyra år höjas.

Gifver man sig eljest obehörigen ut för embets- eller tjänsteman och utöfvar något af hvad till dennes befattning hörer; dömes till böter, dock ej under femtio Riksdaler, eller fängelse i högst ett år.

9 §.

Understicker eller förbyter man barn; dömes till straffarbete från och med två till och med åtta år. Äro omständigheterna synnerligen mildrande; må straffet nedsättas till straffarbete eller fängelse i sex månader.

10 §.

Den som, sig eller annan till nytta eller att dermed skada göra, olofligen bryter eller öppnar annans förseglade bref eller handling eller annat, som honom enskildt angår och med försegling eller på annat sätt tillslutet är; dömes till fängelse i högst sex månader eller straffarbete i högst två år. Sker det eljest med vilja utan ondt uppsåt; vare straffet böter.

Tager någon olofligen från posten ut annans bref och det uppsåtligt förstör eller undanhåller; vare lag, som här ofvan i denna § sägs.

11 §.

Förfalskar man, svikligen förbyter, försnillar eller eljest uppsåtligt förskingrar annans gods, det man i besittning hafver; straffes högst med straffarbete i två år.

13 §.

Fordrar man betalning för gäld, den man vet gulden vara, eller nekar man emot bättre vetande sin hand och förskrifning eller till pantsatt, lånt, legdt eller inlagdt gods, eller hvad eljest det är, som hörer annan till och man i besittning hafver; eller återfordrar man det gods, som blifvit till annan utlegdt eller förtrodt eller lemnadt såsom pant eller lån, ändå att man det veterligen återbekommit; eller tager man svikligen åter det gods, man i pant till annan lemnat eller denne eljest under panträtt innehafver; straffes med böter eller fängelse.

Lag samma vare, der man säljer eller annorledes emot vedergällning föryttrar ondt för godt, mängdt för omängdt eller det, hvaruti

man vet fel vara, utan att sådant uppenbara; eller säljer, städjer eller leger tvem ett, eller tager städja såsom tjenstehjon hos två husbönder för samma tid.

14 §.

Går fullmäktig i sak, den honom betrodd är, svikligen hufvudmannens vederpart tillhanda, vare sig med skrifts uppsättande, eller med råd eller skäl, eller eljest till hufvudmannens skada främjar sin eller andras nytta, eller begår syssloman vid annat uppdrags utförande trolöshet emot hufvudman; vare lag som i 11 § sägs; och varde fullmäktig, som med sådant brott beträdes, dömd ovärdig att vidare föra andras talan inför Rätta.

Förleder man, i sviklig afsigt, annan till oskäligen rättegång; straffes med böter.

16 §.

Hvar som, sig eller annan till nytta eller att dermed skada göra, begagnar eller beropar sig å veterligen falsk, i diktad persons namn skrifven handling af beskaffenhet, som i 12 Kap. 4 § sägs, dömes till fängelse i högst sex månader eller straffarbete i högst två år. Äro omständigheterna synnerligen försvårande; må tiden för straffarbetet till fyra år höjas.

Var handlingen af beskaffenhet, som i 12 Kap. 5 § omförmäles; då skall till fängelse i högst sex månader eller böter dömas.

18 §.

Begagnar sig någon svikligen af orlofssedel, pass eller annat dylikt bevis, som för annan utgifvet är; straffes med böter.

19 §.

Låter man ej så lysa fynd eller hittegods, som i lag stadgadt är; böte högst dubbla värdet af det hittade.

Förtiger man fynd eller hittegods, då egaren eller annan dertill berättigad sig anmäler eller eljest tillkännagifver; straffes med böter eller fängelse.

21 §.

Brott, som i 2 § 4 mom., 8 § 1 mom., 11 §, 12 §, 13 § 1 mom., samt 14, 19 och 20 §§ omförmälas, må ej åtalas af annan än målssegande; ej heller brott, hvarom i 5 § 3 mom. förmäles, der det ej skett i Kronans magasin, vid in- och utlastning å fartyg, eller i öppna bodar eller magasin, der handel och rörelse idkas. Brott, hvarom i 13 § 2 mom. sägs, må ej åtalas af annan än målsegande, der ej någon vid försäljning eller annan föryttring af lifsmedel afytttrat ondt för godt, mängdt för omängdt eller det, hvaruti han vetat fel vara, utan att sådant uppenbara.

Brott, som i 10 § sägs, må ej åtalas af annan än den, som brevet afsändt eller till hvilken det skrifvet är, eller af den, som eger, i vård hafver eller emottaga skulle det, som eljest brutet eller öppnadt blifvit.

Brott, som i 8 § 2 och 3 mom. omförmälas, må ej af allmän åklagare åtalas, der ej förty återgång af fästning eller giftermål blifvit sökt eller, i fall fästning eller giftermål ej skett, målsegande brottet till åtal angifvit.

22 §.

Den, som gjort sig skyldig till straff efter 3 eller 4 §, skall ock dömas medborgerligt förtroende förlustig. Lag samma vare, om någon gjort sig förfallen till straffarbete efter 1, 2, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 14 eller 16 §.

23 K a p.

1 §.

Finnes gäldenär, som kommit i konkurstillstånd, hafva öfvat bedrägeri mot sina borgenärer i något af dessa fall:

1. att han under lånadt namn köpt egendom och den bland tillgångarne ej uppgifvit, eller under falskt sken af köp, gåfva eller annat aftal egendom från konkursboet undandragit, eller annorledes svikligen förskingrat, undandolt eller ur vägen skaffat något af sina tillgångar; eller

2. att han i hemligt förstånd med någon föregifven borgenär uppgifvit eller vidgått falsk skuld; eller

3. att han, der han idkat handel eller annan rörelse, hvaröfver bok hållas bör, fört falska böcker, eller sina böcker svikligen förändrat eller uppsåtligen förstört, undanstuckit eller oläsliga gjort;

en sådan gäldenär skall dömas till straffarbete från och med två till och med sex år, så ock till förlust af medborgerligt förtroende. Äro omständigheterna synnerligen mildrande; må tiden för straffarbetet till sex månader nedsättas.

2 §.

Har gäldenär oredlighet emot sina borgenärer brukat i ty

1. att han, sedan han sjelf sökt att få sin egendom afträda, eller, der konkursen tvungen är, sedan borgenärs ansökning derom honom kunnig blef, något af egendomen, borgenärerna till förfång, dock utan sviklig afsigt att bereda sig fördel, salt, uppsåtligen förstört eller annorledes förskingrat; eller

2. att han, med kändedom om sitt obestånd eller sin oförmåga att rätt för sig göra, genom gäfva eller annan åtgärd, som till sin följd dermed lika är, afhändt sig egendom af sådant värde, att borgenärerna deraf märkelig skada haft eller få kunnat;

dömes till straffarbete i högst två år eller fängelse; varde ock, der han till straffarbete dömes, förklarad medborgerligt förtroende förlustig.

6 §.

Styrker inför Rätten den, som gjort sig skyldig till ansvar efter 5 § eller ock efter 2 eller 3 §, ehvad det är gäldenär eller sådan syssloman, som i 4 § sägs, att borgenärerna i konkursen blifvit till fullo förnöjda; varde från allt ansvar fri förklarad.

7 §.

Brott, som i 2 eller 3 § omförmäles, ehvad det begåtts af gäldenär eller, efter ty i 4 § sägs, af syssloman, så ock brott, som i 5 § omförmäles, må ej åtalas af annan än målsegande.

25 Kap.

11 §.

Tillgriper och förskingrar embetsman penningar eller annat, vare sig Statens eller annans tillhörighet, som han i kraft af sitt embete till förvarande, förvaltning eller redovisning emottagit; varde afsatt och förklarad ovärdig att i rikets tjenst vidare nyttjas samt dömes dessutom till straffarbete från' och med sex månader till och med fyra år eller, der omständigheterna äro synnerligen mildrande, till fängelse. Gitter han det förskingrade genast ersätta, eller sådan säkerhet därför ställa, att någon skada af tillgreppet ej komma kan; dömes till afsättning.

12 §.

Har embetsman, som i 11 § omtalas, genom falska räkenskaper eller böcker sökt dölja sitt tillgrepp, såsom att han uteslutit influtna medel eller upptagit dem såsom restantier, eller å räkning uppfört utbetalningar, som icke skett, eller har han, till bristens döljande, undanskaffat handlingar, företett veterligen oriktiga verifikationer, eller föröfvat annat sådant bedrägeri; dömes, ändå att han det förskingrade ersätter eller säkerhet därför ställer, till afsättning och straffarbete från och med fyra till och med tio år: varde ock förklarad ovärdig att i rikets tjenst vidare nyttjas samt dömd medborgerligt förtroende förlustig. Äro omständigheterna synnerligen mildrande; må tiden för straffarbetet till två år nedsättas.

*Bilaga litt. B.***Lag**

angående ändring i vissa delar af Strafflagen för Krigsmagten
den 7 Oktober 1881.

Härigenom förordnas, att 58, 113, 114, 116, 121, 122, 123 och 126 §§
Strafflagen för Krigsmagten skola erhålla följande förändrade lydelse:

58 §.

Den, som gjort sig skyldig till straff efter 41, 42, 43 eller 44 §,
varde ock dömd medborgerligt förtroende förlustig.

Lag samma vare, om någon är förfallen till straff för brott, som i
49 § omförmäles, der brottet skett i förrädlig afsigt.

113 §.

Stjäl man något af krigsmagtens förråder eller egendom ur tyghus,
varf, verkstad, fartyg, kasern, tält, stall, åkdon eller annat ställe, der
sådan egendom veterligen förvaras, eller stjäl någon eljest egendom,
som han vet vara för krigsmagtens behof afsedd; dömes till straffarbete
i högst två år.

Begås sådan stöld under krig eller sedan krigsmagten eller någon
del deraf blifvit på krigsfot stäld; dömes till straffarbete från och med
sex månader till och med fyra år; och må, om tillgrepp sker af lifs-

medel, krigsredskap eller annan krigsförnödenhet från den, som förer sådant gods till fästning, krigsfartyg, läger eller annan ort, der krigsfolk under krig eller till krigsföretag sammandraget är, tiden för straffarbetet höjas till sex år.

114 §.

Hvar, som från annan, hvilken är förlagd med honom i samma kvarter, kasern, tält, militärsjukhus, eller annat dylikt ställe, eller tjänstgör å samma fartyg, föröfvar stöld af gods, som denne der har förvaradt; dömes till straffarbete i högst ett år. Äro omständigheterna synnerligen försvårande; må tiden för straffarbetet höjas till två år.

116 §.

Föröfvar skildtvakt eller annan, som är på vakt eller till bevakning af gods kommenderad, tillgrepp till större eller mindre belopp af det, som är under hans skydd eller bevakning; dömes för stöld till straffarbete från och med sex månader till och med fyra år. Sker det i krig; då må tiden för straffarbetet höjas till åtta år.

121 §.

För öfrigt skall hvad allmän lag innehåller om stöld, snatteri, rån, försök dertill eller inbrott gälla i afseende på sådana brott, då de begås af dem, som lyda under denna lag.

Sammanträffa vid samma stöld två eller flera af de här ofvan i 113, 114 och 116 §§ sagda fall; då må straffet förhöjas till straffarbete i ett år utöfver den för det svåraste fallet bestämda högsta strafftiden.

Begår någon stöld andra gången eller oftare, och är den stöld sådan, som omtalas i 113 § 2 mom. eller 116 §; då må tiden för straffarbetet ökas med högst två år utöfver hvad för den gerning, första gången föröfvad, bort följa. Ej må dock genom förhöjning, hvarom i detta eller 2 mom. sägs, tiden för straffarbetet i något fall öfverskrida tio år.

122 §.

Den, som gjort sig förfallen till straff efter 108, 113, 114, 116, 117, 118 eller 119 §, skall ock dömas medborgerligt förtroende förlustig.

123 §.

Officer eller underofficer, som i disciplinmål uppsåtligen med straff belägger eller hos annan, som innehar bestraffningsrätten, till bestraffning angifver den han vet oskyldig vara, skall afsättas och förklaras ovärdig att i rikets tjenst vidare nyttjas samt dessutom dömas,

a) om den oskyldige undergick sträng arrest eller var officer eller underofficer och undergick vaktarrest, till straffarbete från och med sex månader till och med två år; och,

b) om den oskyldige undergick lindrigare bestraffning, eller om straff ej blef på grund af angifvelsen ålagdt eller, fastän det ålades, icke kom att verkställas, till fängelse i högst sex månader eller böter högst ett tusen kronor.

Lag samme vare, der någon vid krigsmagten anställd civil embets- eller tjensteman uppsåtligen till bestraffning angifver den han vet oskyldig vara.

Gör annan, som lyder under denna lag, angivelse, som här är nämnd, skall han dömas, der den oskyldige undergick straff, som under a) sagdt är, till straffarbete från och med sex månader till och med två år, och, der sådant fall inträffar, som omförmäles under b), till fängelse i högst sex månader eller disciplinstraff af sträng arrest.

Har någon icke af ondt uppsåt, men ändå utan laga skäl, af förhastande eller oförstånd, med straff belagt eller gjort angivelse mot annan i disciplinmål; dömes, om den brottslige är officer eller underofficer, till böter, beräknade efter 25 Kap. 21 § allmänna strafflagen, eller mistning af embete eller tjenst på viss tid, eller, der omständigheterna äro synnerligen försvärande, till afsättning, och, om han hörer till manskapet, till disciplinstraff eller fängelse i högst sex månader.

Den, som efter detta lagrum gjort sig förfallen till straffarbete, skall ock dömas medborgerligt förtroende förlustig.

126 §.

Har någon, för egen vinning eller annans fördel eller eljest i olofflig afsigt, i berättelse eller redogörelse angående den under hans befäl ställda afdelning af krigsmagten, lemnat oriktig uppgift om krigsfolk, hästar eller tjenstedagar, eller angående vapen, ammunition, redskap eller annan krigsförnödenhet; dömes, så vida brottet ej medförer straff efter 43 §, till straffarbete från och med två till och med sex år; varde ock dömd medborgerligt förtroende förlustig.